

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
AKADEMINĖS ETIKOS IR PROCEDŪRŲ KONTROLIERIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL V. R. 2018 M. RUGPJŪČIO 15 D. SKUNDO**

2019 m. birželio 26 d. Nr. SP-12
Vilnius

Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolierius (toliau – kontrolierius), vadovaudamasis Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo (toliau – MSI) 17 straipsnio 1 dalimi ir Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnybos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Seimo 2011 m. rugsėjo 15 d. nutarimu Nr. XI-1583 „Dėl Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnybos įsteigimo ir Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnybos nuostatų patvirtinimo“, 13 punkto 1 papunkčiu ir išnagrinėjęs Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnyboje (toliau – Tarnyba) 2018 m. rugpjūčio 16 d. gautą V. R.¹ (toliau – pareiškėjas) skundą dėl akademinės etikos ir procedūrų pažeidimų Vilniaus universiteto Tarptautinių santykių ir politikos mokslų institute (toliau – *universitetas arba institutas*) (toliau – skundas),

n u s t a t ė:

Pareiškėjas kreipėsi į kontrolierių prašydamas:

1. Įvertinti buvusio *instituto darbuotojo*² elgesį akademinės etikos požiūriu pareiškėjo atžvilgiu dėl jo 2012 m. rugsėjo mėn. publikacijos internetiniame portale www.delfi.lt. Pripažinti, kad *instituto* administracija, patalpinusi 2012 m. rugsėjo mėn. *darbuotojo* publikaciją *instituto* tinklaraštyje, pažeidė akademinę etiką ir MSI. Pripažinti, kad atsisakydama svarstyti 150 *instituto* studentų ir alumnų kreipimąsi dėl *darbuotojo* akademinės etikos pažeidimo, *instituto* administracija pažeidė MSI.

2. Įvertinti buvusio *instituto darbuotojo* elgesį akademinės etikos požiūriu dėl *laiško* akademinio padalinio nariams išplatavimo.

3. Pripažinti, kad *instituto* administracija, atsisakydama informuoti pareiškėją apie *studento* skundą su kaltinimais, ribojo pareiškėjo teisę (galimybes) paneigti minėtame skunde išsakytą šmeižtą.

4. Pripažinti, kad *instituto* administracijos 2017 m. liepos mėn. studentų ir alumnų grupės prašymo ignoravimas pažeidžia akademinę etiką, universiteto statutą ir MSI. Įvertinti procedūrinius *instituto* administracijos pažeidimus svarstant 2017 m. liepos mėn. studentų ir alumnų grupės prašymą (pradėtas svarstyti 2017 m. gruodžio mėn., į posėdį nebuvo pakviestas nė vienas prašymą pasirašiusiųjų).

5. Įvertinti procedūrinius *instituto* administracijos veiksmus ir jos motyvaciją, vietoj aukštesnio lygio dėstomo privalomojo pareiškėjo kurso patvirtinus žemesnio lygio ir dėstymo kokybės privalomą kursą, kuriam vadovauti vietoj pareiškėjo (habilituoto mokslų daktaro) buvo paskirtas žemesnės

¹ Kontrolieriaus sprendimo tekste „pareiškėjas“ apibendrinamai, nesiejant su pareiškėjo lytimi, vadinamas vyriškosios giminės daiktavardžiu.

² Tarnybai asmens duomenys žinomi, tačiau čia ir toliau – neskelbtini.

kvalifikacijos ir mokslo laipsnio neturintis doktorantas.

6. Įvertinti procedūrinę *universiteto* ir *instituto* administracijos veiksmų atitiktį įstatymams ir teisės aktams, kai pažeidžiant *instituto* tarybos 2018 m. kovo mėn. nutarimą dėl konkursų buvo paskelbtos tik 2 vietos profesorių pareigoms *institute* užimti vietoje 3. Pripažinti, kad *universiteto* rektorius, atsisakydamas vykdyti *universiteto* senato rekomendaciją dėl pareiškėjo, pažeidė *universiteto* statutą ir MSĮ.

7. Pripažinti, kad *instituto* administracija, dar nenutraukusi darbo sutarties su pareiškėju ir pašalinusi jo pavardę bei pareigas iš *instituto* tinklalapio, pažeidė akademinę etiką.

Atsižvelgiant į tai, kad dalis pareiškėjo skunde išdėstyty aplinkybių susijusios su galimais pažeidimais dėl įsitikinimų, kontrolierius pateiktos informacijos nevertino ir ją persiuntė Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybai.

1. Pareiškėjas skunde nurodė, kad *darbuotojas*, t. y. buvęs pareiškėjo kolega, 2012 m. rugsėjo mėn. internetiniame portale www.delfi.lt paskelbė publikaciją, kuria pažemino pareiškėją ir tokiu būdu pažeidė *universiteto* akademinės etikos kodeksą, nes *atsakingam naudojimuisi akademinė laisve prieštarauja bendruomenės nario diskriminavimas kalba ar akademinio vertinimu dėl įsitikinimų*. Pareiškėjas dėl šio *darbuotojo* elgesio iki šiol niekur nesikreipė, tačiau šis *darbuotojo* poelgis papiktino daugumą *instituto* akademinės bendruomenės narių, todėl daugiau nei 150 *instituto* studentų kreipėsi į administraciją.

Institutas paaiškinimuose Tarnybai nurodė, kad 2012 m. kreipimesi studentai išreiškė „susirūpinimą [*instituto*] administracijos reakcija į galimai neetišką [*darbuotojo*] elgesį ir nuostabą, [kodėl] nėra paskelbta jam oponuojančių [pareiškėjo] tekstų. <...> Reaguodamas į šį kreipimąsi [*instituto*] direktorius įpareigojo už [*instituto*] interneto puslapio administravimą atsakingus darbuotojus paskelbti naujienų portale [pareiškėjo] straipsnį, su kuriuo polemizuoja [*darbuotojas*]. <...> [*instituto*] direktorius nėra įgaliotas spręsti ginčų dėl akademinės etikos pažeidimų ir vienašališko sprendimo pagrindu drausti kokią nors minties raišką, todėl savo sprendimu reagavo į studentų pageidavimą sudaryti galimybes susipažinti su abiejų diskutuojančių pusių argumentacija <...> [*instituto*] tinklaraštyje skelbiami [*instituto*] dėstytojų, tyrėjų, studentų straipsniai ir komentarai siekiant viešinti <...> bendruomenės narių nuomones ir ekspertinius komentarus <...>. Tinklaraštyje dalinamasi visų [*instituto*] dėstytojų ir tyrėjų komentarais paskelbtais populiariausiuose žiniasklaidos portaluose <...>, skatinama diskusija. <...> Visos tinklaraštyje skelbiamos publikacijos pristato jų autorių nuomonę, o ne oficialią [*instituto*] poziciją“.

Iš pridedamų prie paaiškinimų priedų matyti, kad *institutas* pareiškėjo tekstus taip pat publikavo ir pastabose nurodė, kad „reaguodami į diskusijas dėl <...> studijų, pateikiame [pareiškėjo] tekstą, su kuriuo polemizuoja [*darbuotojo*] rašinys. Kviečiame instituto bendruomenę, dėstytojus ir studentus teikti savo komentarus bei nuomones į instituto tinklaraštį ir aktyviau naudotis šia diskusijų erdve“.

Iš studentų kreipimosi *instituto* direktoriui turinio matyti, kad studentai reagavo į *darbuotojo* publikacijos turinį, pažymėjo, kad nėra pareiškėjo tekstų ir išreiškė „susirūpinimą neetišku [*darbuotojo*] elgesiu bei [*instituto*] administracijos reakcija. *Instituto* administraciją [ragino] skatinti aukštesnių akademinės etikos standartų laikymąsi ir netoleruoti *instituto* akademinės bendruomenės narių įžeidinėjimų, nepriklausomai nuo jų pažiūrų ir įsitikinimų“.

Atsižvelgiant į tai, kad kontrolieriui nėra priskirta kompetencija nagrinėti šmeižto atvejų, kontrolierius galimo žodžio laisvės principo pažeidimo teisiniu požiūriu nevertino.

Vis dėlto pastebėtina, kad kritika, susijusi su žodžio laisve, yra neatsiejama nuo saviraiškos laisvės ribų. Lietuvos Respublikos Konstitucijoje yra įtvirtinta nuostata, draudžianti persekioti už kritiką (32 straipsnio 2 dalis). Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas yra pasisakęs, kad „asmens teisės ar laisvės ribojimo pagrindumas demokratinėje visuomenėje gali būti vertinamas sveiko proto ir akivaizdžios būtinybės kriterijais, jis turi atitikti teisingumo sampratą ir reikalavimus bei Konstitucijoje nustatytas atitinkamos teisės ar laisvės ribojimo galimybes bei sąlygas. <...> Laisvas ir visuotinis keitimasis informacija, nevaržomas jos skleidimas yra ypač svarbus demokratių procesų veiksnys <...>. Valstybė yra atsakinga už konstitucinės vertybės – pliuralizmo – įgyvendinimą“³.

Demokratinėje visuomenėje nei už nuomonę, nei už kritiką, kuri gali pasitaikyti ir griežta ar kandi, neturėtų būti persekiojama, tačiau akademinės etikos požiūriu akademinės bendruomenės nariai vieni apie kitus nuomonę ar kritiką turėtų reikšti neperžengdami akademinės laisvės ribų.

Vertinant darbuotojo pasisakymus tekste, tokius kaip: „pastaruoju metu pasirodė keli rašiniai, kurie kritiškai vertina visą Europos sąjungą, Lietuvą joje, ir visą Europos integraciją. Ypač kritiškas [pareiškėjas], kuris savo rašiniuose Europos sąjungą faktiškai prilygina blogio imperijai. Jis įžvelgia <...> sąmokslą europeizacijos būdu suniveliuoti visas Europos tautas ir žmones bei sukurti žmogų be savybių. Ir visa ES iš tiesų tai tiesiog matrica, kur po iliuzija slepiasi puvėsiai <...> galima būtų palikti šitas paranojas ramybėje, nes jokių pasiūlymų, ką daryti, nėra. Praėjo jau aštuoneri narystės ES metai ir daugelis tą ES pamatė ir pačiupinėjo. **Bet pamfletų kiekis didėja ir leitmotyvai** – ypač apie tai, kaip ir kiek panašios Europos sąjunga ir Sovietų sąjunga – **pradeda įkyriai kartotis. Juolab, kad šitie rašiniai karikatūrizuoja akademinę ir politinę europeizacijos prasmę, ir klaidingai parodo pagrindines takoskyras Europos integracijoje ir Lietuvos Europos politikoje. <...> [Europos sąjunga] <...> sudėtingas nacionalinių valstybių bendravimo projektas, kuris apriboja valstybių veikimo laisvę, mainais į stabilesnę ir saugesnę aplinką. Lietuvai jis yra egzistencinis projektas ir todėl jį reikia ginti tiek nuo pseudoakademių puolimų, tiek nuo kraštutinės dešinės paranojos**“⁴ akademinės etikos požiūriu, vadovaujamosi akademinės etikos kodeksų nuostatomis ir bendromis akademinės etikos vertybėmis, nustatytomis MSĮ, pagal kurias akademinės bendruomenės nariai turi teisę turėti ir reikšti savo nuomonę apie studijų ir mokslinių tyrimų organizavimą ir administravimą, necenzūrojamai išreikšti kritines idėjas, tačiau asmenys, kurie naudojami šia teise, privalo tai daryti atsakingai, ir vadovaudamiesi geranoriškumo, pagarbos, nediskriminavimo, kolegialumo, akademinio solidarumo principais kitų akademinės bendruomenės narių atžvilgiu, neriboti šios teisės kitiems ją turintiems asmenims.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, manytina, kad darbuotojas publikacijos tekste išdėstė savo nuomonę ir kritika atsakė į anksčiau publikuotą pareiškėjo tekstą. Publikacijos įžangoje darbuotojas apžvelgia pareiškėjo tekstą ir pateikia savo nuomonę. Toliau – dėsto nuomonę pagrindžiančius argumentus. Darbuotojo kritika nukreipta ne į pareiškėjo asmenį, o į jo idėjas ir pažiūras, todėl nėra pagrindo konstatuoti, kad darbuotojas peržengė akademinės laisvės ribas ir tokiu būdu pažeidė akademinę etiką.

Pažymėtina, kad nepakantumas kito nuomonei taip pat prieštarauja atsakingo naudojimosi akademinė laisve principui.

³ Konstitucinio Teismo 1997 m. vasario 13 d. nutarimas „Dėl Lietuvos Respublikos alkoholio kontrolės įstatymo 1 ir 30 straipsnių, Lietuvos Respublikos tabako kontrolės įstatymo 1, 3 ir 11 straipsnių, taip pat Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1996 m. vasario 2 d. nutarimo Nr. 179 „Dėl alkoholio reklamos kontrolės“ atitikimo Lietuvos Respublikos Konstitucijai“.

⁴ Paryškinta pareiškėjo.

Iš pateiktų paaiškinimų ir *instituto* tinklaraščio turinio matyti, kad jame skelbiamos *instituto* akademinės bendruomenės narių publikacijos, nuomonės, dalijamasi dėstytojų ir tyrėjų komentarais, paskelbtais kituose žiniasklaidos portaluose. Prie paskelbtos informacijos nurodoma, kad „šiam komentare pateikiama autoriaus nuomonė, [*institutas*] už jos turinį neatsako“. Nagrinėjamu atveju, iš pateiktos informacijos matyti, kad tinklaraštyje buvo paskelbtos ir *darbuotojo*, ir pareiškėjo publikacijos.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, pagrindas konstatuoti, kad instituto administracija, patalpinusi 2012 m. rugsėjo mėn. darbuotojo publikaciją instituto tinklaraštyje, pažeidė akademinę etiką, nenustatytas.

Vadovaujantis *universiteto* akademinės etikos kodeksu, kodekso priežiūrą atlieka ir jo įgyvendinimą užtikrina akademinės etikos komisija. Akademinės etikos komisijos nuostatuose nustatyta, kad komisija nagrinėja kreipimusis dėl akademinės bendruomenės narių veiksmų, galimai pažeidžiančių akademinę etiką. Kreipimesi turi būti nurodytas konkretus besikreipiančiojo prašymas. Nagrinėjamu atveju *instituto* akademinės bendruomenės nariai 2012 m. kreipimasi pateikė *instituto* direktoriui. *Instituto* direktorius, įvertinęs kreipimosi turinį, ėmėsi atitinkamų veiksmų, t. y. nurodė paskelbti pareiškėjo publikaciją. Kreipimesi prašymo konstatuoti akademinės etikos pažeidimus nebuvo.

Atsižvelgiant į tai, kad 2012 m. akademinės bendruomenės narių kreipimesi, kuris buvo pateiktas ne instituto akademinės etikos komisijai, o instituto direktoriui, nebuvo suformuota prašymo dėl kreipimosi nagrinėjimo ir universiteto akademinės etikos pažeidimų nustatymo, instituto direktorius, išnagrinėjęs prašymą, ėmėsi iniciatyvos savo kompetencijos ribose, todėl pareiškėjo prašymas konstatuoti akademinės etikos pažeidimus atmestinas kaip nepagrįstas.

2. Pareiškėjas skunde nurodė, kad *darbuotojas* 2013 m., neturėdamas balsavimo teisės, ruošiantis akademinio padalinio vadovo rinkimams, išplatino akademinio padalinio kolegoms laišką, kuriame nurodė: „*persiskaičiau abiejų pretendentų mintis ir negaliu nesureaguoti. [pareiškėjas] parengė ilgą tekstą su daugeliu įdomių temų, bet jau ne pirmą kartą pakartoja pasažą apie „ideologizuotą [mokslą]. Kadangi atstovauju šitą <...> studijų kryptį ir esu nemažai rašęs ta tema, turiu dar kartą pasakyti, kad tai tiesiog nesąmonė ir kad [šis mokslas] savo metodais ir teoriniu pagrindu labai panašus į kitus <...> mokslus ir nagrinėja <...> poveikį <...>. [Pareiškėjas] užsispyręs tą nesąmonę vis kartoja. Tiesiog gėda. Kadangi pats balsuoti negaliu, tai raginu tokią gėdingą situaciją, kai [akademiniam padaliniui] vadovauja asmuo, kuriam <...> nepakanka kompetencijos <...> kuo greičiau pabaigti“⁵.*

Institutas paaiškinimuose Tarnybai nurodė, kad „konkursų eiti [akademinio padalinio] vedėjo pareigas nuostatai numato, kad tiek [akademinio padalinio], tiek Tarybos posėdis yra viešas, todėl visada yra galimybė, kad konkurso metu savo nuomonę apie pretendentes išsakys ne vien tik balsavimo teisę turintys subjektai. Kritiško kandidatų vertinimo ar agitavimo už juos slopinimas, nepaisant to, ar jis būtų platinamas konkrečių asmenų <...> tiesiogiai rinkėjams, ar visuomeninių grupių plačiai akademinėi bendruomenei, neįeina į administracijos ar kitų atsakingų asmenų pareigą užtikrinti rinkimų objektyvumą, nes gali lengvai virsti cenzūra – toks slopinimas reikštų, kad administracija sutrukdo rinkėjams gauti visą jų sprendimui galimai aktualią informaciją ir būtų nesuderinamas su rinkimų objektyvumu. [Darbuotojas] [akademinio padalinio] vedėjo rinkimų metu dirbo [*institute*], <...> balso teisės neturėjo dėl mažesnės nei 0,5 etato dalies, <...> tačiau balso teisės neturėjimas

⁵ Paryškinta pareiškėjo.

neriškia, kad [akademinių padalinio] narys neturi teisės dalyvauti, pasisakyti ir reikšti nuomones [akademinių padalinio] posėdžiuose“.

Iš *instituto* pateikto priedo prie paaiškinimų matyti, kad pareiškėjas atsisakė dalyvauti rinkimuose.

Atkreiptinas dėmesys, kad laiške pateikiama ne vien tik kritika. Darbuotojas nurodo ir tai, kad pareiškėjas „parengė ilgą tekstą su daugeliu įdomių temų“. Be to, nors ir kritikuojamas pareiškėjas, iš turinio matyti, jog oponavimo pagrindas yra mokslinė diskusija. Taip pat pastebėtina, kad darbuotojas nurodo, jog yra „nemažai rašęs ta tema“, todėl manytina, jog informacija, skirta akademinių padalinio kolegoms, turėtų būti suprantama ir vertinama atitinkamame kontekste. Iš laiško turinio nėra pagrindo manyti, kad darbuotojas norėjo pažeminti pareiškėją. Manytina, kad laišku norėta atkreipti kolegų dėmesį į pareiškėjo dėstomas idėjas apie mokslą, kurios, nagrinėjamu atveju, ir yra nesutarimo tarp pareiškėjo ir darbuotojo pagrindu.

Universiteto konkursų eiti akademinių padalinio vedėjo pareigas nuostatai nustato, kad konkurso procedūros vyksta dviem etapais. Pirmajame etape vyksta bendra visų pretendentų diskusija akademiniame padalinyje. Visi pretendentai dalyvauja bendroje diskusijoje viešame akademinių padalinio posėdyje. Posėdis teisėtas, jei jame dalyvauja ne mažiau kaip du trečdaliai darbuotojų, dirbančių ne mažiau kaip puse etato. Vertinant sistemiškai šias nuostatas – *darbuotojas*, turėjo teisę pasisakyti, tačiau neturėjo teisės balsuoti. Kiti apribojimai nuostatuose nenumatyti.

Atsižvelgiant į tai, kad darbuotojas, būdamas akademinių padalinio nariu, taigi turėdamas teisę dalyvauti viešoje pretendentų diskusijoje, pateikė savo nuomonę apie pareiškėjo kandidatūrą ir jo idėjas apie mokslą, nuomonę pagrindė pateikdamas argumentus, pareiškėjo prašymas konstatuoti darbuotojo akademinės etikos pažeidimus atmestinas, kaip nepagrįstas.

Tačiau atkreiptinas dėmesys, kad tokie pasisakymai, kaip „[pareiškėjas] užsispyręs tą nesąmonę vis kartoja. Tiesiog gėda“, „kadangi pats balsuoti negaliu, tai raginu tokią gėdingą situaciją, kai [akademiniame padalinyje] vadovauja asmuo, kuriam <...> nepakanka kompetencijos <...> kuo greičiau pabaigti“, gali būti priimami kaip žeidžiantys ir menkinantys, todėl puoselėjant akademinės bendruomenės narių santykius, kurie grindžiami pagarbos, geranoriškumo, nešališkumo ir nediskriminavimo principais, yra vengtini.

3. Pareiškėjas skunde nurodė, kad 2016 m. į *instituto* administraciją kreipėsi *studentas* teigdamas, kad „skundžiasi pareiškėjo skleidžiama homofobija. Jokių konkrečių faktų, nei kas, nei dėl ko skundžiasi, [studentas] nenurodė, todėl [jo] paskleista informacija laikytina sąmoningu pareiškėjo šmeižimu. [Instituto] administracija su [studentu] aptarė pastarojo skundą, tačiau apie tai pareiškėjo neinformavo“.

Institutas paaiškinimuose Tarnybai nurodė, kad buvęs *studentas* savo socialinio tinklo paskyroje išplatino žinutę apie „[pareiškėjo] paskaitose skleidžiamas homofobiškas nuotaikas, kurios žeidžia seksualinėms mažumoms priklausančius studentus.“ *Institutas*, reaguodamas į šią žinutę, pakvietė *studentą* susitikti. Susitikimas įvyko neformaliai, nebuvo protokoluojamas. Susitikime buvo paaiškinta, kad sprendimus galima priimti objektyviai nustatius faktus, o ne remiantis nuogirdomis, todėl buvo pasiūlyta pateikti raštišką kreipimąsi, tačiau joks kreipimasis nebuvo gautas.

Atsižvelgiant į instituto paaiškinimus ir į tai, kad kreipimasis nebuvo gautas, jokia procedūra pareiškėjo atžvilgiu nebuvo pradėta. Pareiškėjo prašymas pripažinti, kad instituto administracija riboja pareiškėjo teisę (galimybes) ir tokiu būdu pažeidė akademinę etiką ir procedūras, atmestinas kaip nepagrįstas.

4. Pareiškėjas skunde nurodė, kad 2017 m. liepos mėn. *instituto* studentai ir alumnai kreipėsi į *instituto* administraciją bei pažymėjo, kad *institutas*, „atsisakydamas svarstyti [2017 m. liepos mėn. kreipimąsi], akivaizdžiai riboja <...> akademinės bendruomenės dalies narių teisę ginti savo nuomonę“.

Institutas savo paaiškinimuose Tarnybai nurodė, kad 2017 m. liepos mėn. kreipimąsi gavo ir tą

pačią dieną persiuntė atitinkamų studijų komiteto pirmininkui, prašydamas apsvastyti jį kitame komiteto posėdyje. Kitas komiteto posėdis įvyko 2017 m. gruodžio mėn., kuriame kreipimasis ir buvo apsvarstytas. Savo paaiškinimuose *institutas* taip pat pažymėjo, kad „komiteto posėdis vyko 2017 m. [gruodžio mėn.] ir tai buvo pirmasis komiteto posėdis po vasaros atostogų, kurių metu buvo gautas alumnų raštas. Pagal tuo metu galiojusius [*universiteto*] studijų programos komiteto nuostatus <...> „komiteto posėdžiai šaukiami pagal poreikį, bet ne rečiau kaip kartą per semestrą“. Kadangi poreikio svarstyti su studijomis susijusius klausimus anksčiau šios datos nebuvo iškilę, komitetas nešaukė neeilinio posėdžio.“

Iš *universiteto* studijų programos komiteto nuostatų matyti, kad komiteto posėdžiai šaukiami pagal poreikį, bet ne rečiau kaip kartą per semestrą. Kada ir kokiais atvejais šaukiami neeiliniai posėdžiai, minėtuose nuostatuose nenumatyta. Nuostatuose taip pat nėra nustatyta ir asmenų prašymų nagrinėjimo tvarka. Nors posėdžiai ir atviri, ar į juos kviečiami prašymus komitetui teikę asmenys, nenustatyta.

Atsižvelgiant į tai, kad komiteto posėdžiai šaukiami ne rečiau kaip kartą per semestrą, pagrindas šaukti neeilinį posėdį ar tvarka informuoti asmenis apie jų pateiktų prašymų nagrinėjimą, šaukimą į posėdžius, universiteto studijų programos komiteto nuostatuose nenustatyti, taip pat į tai, kad 2017 m. liepos mėn. kreipimasis buvo išnagrinėtas pirmame po kreipimosi pateikimo šauktame komiteto posėdyje, konstatuoti, kad instituto administracija, studijų programos komitetas pažeidė akademinę etiką ir / ar procedūras, duomenų nepakanka.

Pažymėtina, kad toks institute nustatytas reglamentavimas sudaro sąlygas rasti akademinės etikos pažeidimams, todėl, siekiant užtikrinti tinkamą mokslo ir studijų proceso skaidrumo, sąžiningumo, teisingumo, šiame procese dalyvaujančių asmenų lygybės, nediskriminavimo, pasitikėjimo, pagarbos įgyvendinimą, rekomenduotina universitetui nustatyti prašymų, pateiktų universiteto studijų programos komitetui, nagrinėjimo tvarką.

5. Pareiškėjas skunde nurodė, kad *institute* įvyko studijų komiteto posėdis, kuriame pareiškėjo dėstomas kursas buvo pakeistas iš privalomo į pasirenkamą, o vietoje kurso, kurį dėsto pareiškėjas, pateiktas tvirtinti kitas kursas: „kursą skubotai parengė [*instituto*] trečiosios studijų pakopos studentas (doktorantas) ir jaunesnysis asistentas“, todėl pareiškėjas prašo įvertinti procedūrinius *instituto* administracijos veiksmus ir jos motyvaciją, vietoj aukštesnio lygio pareiškėjo dėstomo privalomojo kurso, patvirtinus žemesnio lygio ir dėstymo kokybės privalomą kursą, kuriam vadovauti vietoj pareiškėjo (habilituoto mokslų daktaro) buvo paskirtas žemesnės kvalifikacijos ir mokslo laipsnio neturintis doktorantas.

Kontrolierius pagal jam priskirtą kompetenciją mokslo ir studijų institucijose dėstomų dalykų turinio, jų lygių ar dėstymo kokybės, nevertina.

Nagrinėjamu atveju pažymėtina, kad iš *instituto* pateiktų priedų prie paaiškinimų matyti, kad pareiškėjo dėstomas kursas buvo pasirenkamas, ir tik 2016–2017 m. padarytas privalomu, todėl vertinant aplinkybių visumą manytina, kad pareiškėjo kursas 2017 m. ne pakeistas, o gražintas į pasirenkamą.

6. Pareiškėjas kreipėsi į kontrolierių prašydamas įvertinti procedūrinę *universiteto* ir *instituto* administracijos veiksmų atitiktį įstatymams ir teisės aktams, kai pažeidžiant *instituto* tarybos 2018 m. kovo mėn. nutarimą dėl konkursų buvo paskelbtos tik 2 vietos profesorių pareigoms *institute* užimti vietoje 3, bei pripažinti, kad *universiteto* rektorius, atsisakydamas vykdyti *universiteto* senato rekomendaciją dėl pareiškėjo, pažeidė *universiteto* statutą ir MSĮ.

Instituto tarybos 2018 m. kovo mėn. nutarimu nutarta skelbti 3 konkursus į profesoriaus pareigybes. *Institutas* paaiškinimuose nurodė, kad *instituto* taryba „nubalsavo, kad [rektoriui] būtų teikiamas prašymas skelbti tris konkursus į profesoriaus pareigybę“ ir pateikė tai patvirtinančius dokumentus. Taip pat pažymėjo, kad „viešą konkursą dėl dėstytojų ar mokslo darbuotojų pareigų,

įvertinęs *universiteto* poreikius, skelbia rektorius, šiuo klausimu bendradarbiaudamas su *universiteto* akademinį padalinių vadovais. <...> Priklausomai nuo darbo tvarkos konkrečiame akademiniam padalinyje, vieni vadovai pateikia vienasmenius teikimus, kiti, kaip buvo ir šiuo atveju [*institute*], juos derina su akademinio padalinio taryba.“ 2018 m. kovo mėn. rektorius priėmė įsakymą, kuriuo *institute* patvirtino 2 profesoriaus pareigybes.

Atkreiptinas dėmesys, kad iš surinktos informacijos matyti, jog *universiteto* senatas sudarė darbo grupę, kuri įvertintų *institute* vykdytų konkursų organizavimą bei peržiūrėtų ir įvertintų konkursinių reikalavimų formuluotes. Darbo grupė, įvertinusi surinktus dokumentus, priėjo išvados, kad konkursas pareiškėjo eitoms pareigoms užimti nebuvo paskelbtas, kiti paskelbti konkursai buvo personalizuoti, todėl pareiškėjas pretenduoti į šias pareigas neturėjo galimybes. Darbo grupė, atsižvelgdama į tai, kad *universitetas* yra suteikęs pareiškėjui pedagoginį profesoriaus vardą, rektoriumi, kuris pagal statutą yra vienasmenis valdymo organas ir *universiteto* vadovas, bei vadovaudamasis statutu turi teisę priimti ar atleisti darbuotojus, rekomendavo sudaryti su pareiškėju terminuotą sutartį su galimybe eiti profesoriaus pareigas. Į šias rekomendacijas rektorius neatsižvelgė motyvuodamas tuo, kad „darbo grupės rekomendaciją įgyvendinti būtų sudėtinga – akademinio personalo pertvarkos metu siekiama sumažinti profesorių skaičių, be to, būtų sukurtas netinkamas precedentas, pagal kurį konkurse nedalyvaujantys asmenys vis vien galėtų pretenduoti į analogiškas pareigas“. Rektorius, įvertinęs pateiktas darbo grupės pastabas, taip pat pažymėjo, kad „šiuo metu baigiami rengti nauji konkursų ir atestacijos nuostatai, kuriuose bus siūloma atsisakyti kiekybinių konkursų ir atestacijų reikalavimų, didesnę svarbą teikiant lyderystei, vadovavimui mokslų kryptyje. <...> Kamieninių padalinių vadovai turės parengti pagrįstus akademinio personalo plėtros planus. Konkursai bus rengiami tik į vakuojančias vietas, o ne suteikiant aukštesnes pareigas už dirbtą laiką. <...> akademinis personalas turi būti formuojamas „piramidės“ principu, kur mažiausiais skaičiais būtų profesorių, didesnis docentų, o didžiausias asistentų. Turi būti pereita prie realių konkursų ir kokybinių reikalavimų.“

Institutas savo paaiškinimuose pažymėjo, kad „sprendimai, kuriuos ginčija pareiškėjas, yra įprastinio studijų, mokslo ir personalo valdymo proceso dalis ir yra paremti nusistovėjusiomis ir viešomis sprendimų taisyklėmis, kurios nustato, kurios procedūros užtikrina sprendimų legitimumą, ir reikalauja visų [*instituto*] bendruomenės narių (įskaitant administraciją) tų sprendimų laikytis.<...> [*instituto*] administracija vykdė savo prievolę įgyvendinti ją saistančius sprendimus ir nelaikė, kad jos pareiga yra sudaryti išskirtines sąlygas pareiškėjui ir numatyti jam kitokias taisykles nei tos, kurios galioja visiems kitiems bendruomenės nariams“.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, ir vadovaujantis universiteto statutu, kuriame nustatyta, kad rektorius yra vienasmenis valdymo organas ir turi teisę priimti ar atleisti darbuotojus, taip pat vadovaujantis instituto nuostatais, universiteto atestavimo ir konkursų pareigoms eiti nuostatais, pagrindas konstatuoti procedūrų pažeidimą nenustatytas.

Atsižvelgiant į tai, kad dalis pareiškėjo nurodytų aplinkybių susijusios su ginčiais, kylančiais iš darbo santykių, o iš instituto pateiktos informacijos matyti, kad pareiškėjas jau buvo kreipęsis į Lietuvos Respublikos valstybinės darbo inspekcijos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Vilniaus teritorinio skyriaus Darbo ginčų komisiją, surinkta informacija, susijusi su konkursų skelbimu, pagal kompetenciją Valstybinei darbo inspekcijai nebus persiunčiama.

Atsižvelgiant į tai, kad dalis surinktos informacijos susijusi su galimais lygių galimybių pažeidimais, t. y. konkursai galimai buvo personalizuoti, todėl pareiškėjas neturėjo galimybes pretenduoti į pareigas, kontrolierius šios informacijos nevertino ir persiuntė Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybai.

7. Pareiškėjas savo skunde kontrolieriui taip pat prašo pripažinti, kad *instituto* administracija, dar nenutraukusi darbo sutarties su pareiškėju ir pašalinusi jo pavardę bei pareigas iš *instituto* tinklalapio, pažeidė akademinę etiką. Prie skundo pareiškėjas prideda išrašą iš tinklalapio, kuriame nėra nurodyta informacijos spausdinimo data, patvirtinanti, kurią dieną ar laikotarpiu informacija apie

pareiškėją nebuvo skelbiama.

Institutas savo paaiškinimuose nurodė, kad pareiškėjo „pareigos ir kontaktinė informacija [instituto] internetinėje svetainėje neskelbiama (pašalinta) nuo 2018 m. rugsėjo 1 d., pasibaigus jo darbo sutarčiai <...>. Kiekvienais metais pasibaigus pavasario semestru, vasaros atostogų metu, yra atliekami svetainės naujinimo darbai: atnaujinami dėstytojų profiliai ir kontaktinė informacija, keičiami tvarkaraščiai ir kita su studijomis susijusi informacija. Šių atnaujinimo darbų metu dalis internetinėje svetainėje pateikiamos informacijos gali būti laikinai nepasiekiamo – taip galėjo nutikti ir 2018 m. liepos 11 d.“.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. balandžio 18 d. nutarimu Nr. 480 „Dėl bendrųjų reikalavimų valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų interneto svetainėms ir mobiliosioms programoms aprašo patvirtinimo“ patvirtinto Bendrųjų reikalavimų valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų interneto svetainėms ir mobiliosioms programoms aprašo 13.1. papunktyje nustatyta, kad įstaigos svetainėje turi būti skelbiama įstaigos struktūra ir kontaktai. Informacinės visuomenės plėtros komiteto prie Susisiekimo ministerijos parengtose Metodinėse rekomendacijose dėl valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų interneto svetainių atitikimo bendriesiems reikalavimams nurodoma, kad įstaigos svetainės skyriuje „Struktūra ir kontaktai“ turi būti pateikiamas darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, sąrašas su kontaktine informacija (vardas ir pavardė, pareigos, telefono numeris, elektroninio pašto adresas ar jo sudarymo tvarka).

Internet archive duomenimis⁶ *instituto* skiltis „Dėstytojai“ 2018 m. liepos–rugspjūčio mėnesiais atnaujinta 3 kartus: liepos 4 d. ir rugspjūčio 5 bei 6 d., tačiau ir po informacijos atnaujinimo duomenys apie pareiškėją skelbiami. Kitas aktualiu laikotarpiu matomas atnaujinimas – 2018 m. rugsėjo 7 d., po šių atnaujinimų matoma, kad duomenys apie pareiškėją pašalinti iš svetainės. Darbo sutartis su pareiškėju pasibaigė 2018 m. rugspjūčio 31 d.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, taip pat į tai, kad kitos informacijos, galinčios patvirtinti, jog instituto administracija, nenutraukusi darbo sutarties su pareiškėju, pašalino jo pavardę ir pareigas iš instituto tinklalapio, nenustatyta, konstatuoti akademinės etikos pažeidimų duomenų nepakanka.

Kontrolierius, įvertinęs pareiškėjo ir instituto pateiktą informaciją ir teisinį reglamentavimą, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo 17 straipsnio 11 dalies 10 punktu,

n u s p r e n d ė:

pripažinti skundą nepagrįstu.

Kontrolieriaus sprendimas gali būti skundžiamas Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka Vilniaus apygardos administraciniam teismui (Žygimantų g. 2, 01102, Vilnius) per vieną mėnesį nuo šio sprendimo įteikimo datos.

Akademinės etikos ir procedūrų kontrolierė

Loreta Tauginienė

⁶ https://web.archive.org/web/2018*/http://www.tspmi.vu.lt/destytojai/